

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهيم

بدین بوم و بر زنده بیک تن مېباد
از آن به که کشور به دشمن دهيم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

لیکنه: عباس حشمتی
ژباړه: شاه محمود "سرتیر"
۳۱ مارچ ۲۰۲۵

د پاکستان د افغان پالیسی بیا فکر کول

د اوږدې مودې د ترینګلو اړیکو وروسته، پاکستان او افغانستان موافقه کړې چې خپلې ډیپلوماتیکې او سوداګریزې اړیکې بیا پیل کړي. په هر صورت، دواړه هیوادونه اړتیا لري چې د اوږدې مودې دوستانه اړیکو د پیاوړتیا لپاره عملي اقدامات وکړي.

د پاکستان او افغانستان د اړیکو تاریخ

د پاکستان او افغانستان ترمنځ اړیکې تل د بې ثباتۍ او بدلونونو د پړاوونو نښه وې. د پاکستان له خپلواکۍ راهیسې، دواړه هیوادونه ځمکنۍ شخړې لري. په هر صورت، په سره جګړه کې د متحده ایالاتو سره د پاکستان ملګرتیا د دوی دوه اړخیز توپيرونه کم کړل. د پاکستان پوځ په ۱۹۷۰ لسیزه کې افغان طالبانو ته روزنه ورکړه. دا د اسلام آباد د غلط افغان پالیسی پیل و. له هغه وخت راهیسې، د پاکستان ادارې افغانستان ته د ستراتیژیک ژوروالي له لارې کتل. د دې ارمان د ترلاسه کولو لپاره، پاکستان په افغانستان کې دننه په اسلامي نیابتی ډلو باندې په پراخه کچه تکیه وکړه، چې د پام وړ کورني او نړیوال انتقادونه یې راپارول. دې پالیسی په پاکستان کې هم مذهبي هڅونکي ترهګري او افراطیت ته وده ورکړه. اسلام آباد په ۱۹۹۰ لسیزه کې د طالبانو د حکومت مهم ملاتړی و، چې د افغانستان ټول بنسټیز اړخونه یې له ځانه لرې کړل. خو د سپتمبر د یوولسمې بریدونو د پاکستان حکومت په یوه سخت حالت کې واچاوه. دغه

هيواد يو متضاد چلند غوره کړ. ناتو ته يې پوځي ادې ورکړې، په داسې حال کې چې ادعا کيږي چې افغان طالبانو ته يې په خپلو قبایلي سيمو کې پټځايونه ورکړي دي.

دې غلطې پالیسۍ د هيواد لپاره ويجاړونکې پایلې درلودې. پاکستان د لويې ترهگرۍ قرباني شو. ځينې پاکستاني افراطيانو، د تحریک طالبان پاکستان (TTP)، هيواد يې د ترهگرۍ پر وړاندې د جگړې په برخه کې د متحده ايالاتو د ملاتړ په تور تورن کړ او د ټول ملت پر وړاندې يې بې توپيره جگړه اعلان کړه. په هيواد کې د ترهگرۍ د زیاتوالي له امله پاکستان له ۸۰۰۰۰ څخه ډیر ملکي او نظامي تلفات وگالل. د TTP ترهگریزو فعالیتونو د هيواد په اقتصاد هم کمزوری اغیزه درلوده.

پاکستان هڅه وکړه چې په کابل کې د افغان طالبانو د ملاتړ له لارې د هند د نفوذ د زیاتیدو مخه ونيسي. په افغانستان کې يې د یو نرم حکومت د جوړولو هڅه هم وکړه. خو، د دې ارمانونو د پوره کولو توان يې نه درلود. د پاکستان د طالبانو پلوه پالیسۍ د واشنگتن او نورو ناتو هیوادونو سره د دوی اړیکې هم خرابې کړې. دې ستراتیژۍ د پاکستان سیمه ایز جیو-اقتصادي کټي نوري هم زیانمنې کړې.

په دوه اړخیزه همکارۍ کې ننګونې او فرصتونه

په پاکستان کې د ترهگرۍ د بیا راپورته کیدو سره، د طالبانو لخوا د کابل نیولو وروسته، یوه شیبه چې په پیل کې د پاکستاني ادارې لخوا ولمانځل شوه، د اسلام آباد د لويديځې پولې په اوږدو کې د ستراتیژیک ژوروالي هیله هم ناکامه شوه. د دواړو خواوو ترمنځ اړیکې په ژوره توګه خړې شوې. په افغانستان کې د طالبانو د لنډمهاله حکومت له تاسیس څخه سمدلاسه وروسته، پاکستان په هيواد کې د ترهگرۍ له نوي څپې سره مخ شو، چې داعش او تحریک طالبان پاکستان يې په سر کې وو. د پاکستان د تکراري غوښتنو سره سره، د طالبانو حکومت د دې ترهګرو ډلو په وړاندې د عمل کولو څخه ډډه وکړه. د طالبانو حکومت د پاکستان د پښتنو سیمو په اړه هم بې بنسټه ادعاوې وکړې، چې د دواړو هیوادونو ترمنځ اړیکې يې نورې هم ټینګې کړې.

لکه څنګه چې پاکستان د خپلې افغان پالیسۍ له ناکامۍ سره لاس او ګریوان دی، د هغه پالیسي جوړونکي جدي ځان ارزونې ته اړتیا لري. دا بیا ارزونه د تیرو غلطو محاسبو د یوې سختې ارزونې او د راتلونکې لپاره د روښانه لید غوښتنه کوي. په هرصورت، د هيواد اداره لاهم د افغانستان په اړه ورته پالیسي تعقیبوي. د دې پالیسۍ مدافعین استدلال کوي چې دا د سیمه ایز امنیت او سیاست لخوا اغیزمن شوی. که څه هم د سیمې جیوپولیتیک نفوذ د نه انکار وړ دی، پاکستان د پالیسۍ ډیری بدلونه لري چې باید وپلټل شي.

د تورخم پولې د پرانیستلو سره یوځای د دواړو خواوو ترمنځ د ترانزیت او سوداګرۍ د بیا پیلولو لپاره وروستی موافقه هڅونکي ده. په هرصورت، دواړه هیوادونه باید د اوږدمهاله سولې او دوامداره دوه اړخیزو اړیکو د رامینځته کولو لپاره څو اړخیزه ستراتیژي تعقیب کړي. په ۲۰۲۴ کال کې، د پاکستان او افغانستان ترمنځ دوه اړخیزه سوداګري ۱.۶ ملیارد ډالرو ته ورسیده. دوی د دې سوداګرۍ د پام وړ اندازې ته د لوړولو وړتیا لري. په هرصورت، دا یوازې هغه وخت ممکنه ده که دواړه خواوې عملي اقدامات وکړي.

د دوامداره سولې او ثبات لپاره لارې

پاکستان اړتیا لري چې د خپلې بهرنۍ پالیسۍ اهداف، امنیتي لومړیتوبونه، او د ملت جوړونې ستراتیژياني بیا وارزوي. دا صادقانه ډیموکراتیک تفتیش، سیاسي ارادې او لید ته اړتیا لري. دا باید پخواني پریکړه کونکي د دوی د ناکامو پالیسیو

لپاره مسؤل وگني. په هر صورت، د حساب ورکولو نشتوالي د دولت مشروعیت خورا زیانمن کړی دی. د پاکستان ډیری پالیسي پریکړې تل تعصب او اشرافي وي، چې په پایله کې یې په ملت کې نارضايتي رامنځته شوې ده. گڼ شمیر سیمه ایز غورځنگونه او حتی د پولیسو او نورو دولتي ادارو د پام وړ شمیر غړي په هیواد کې د اوسني اقتصادي وضعیت او امنیتي بحران لپاره پالیسي جوړونکي ملامتوي. له همدې امله، دولت باید جامع پالیسي پریکړې وکړي. سیاسي گوندونه باید د اشرافي ذهنیت څخه ووځي او د شاوخوا سیمو خلکو څخه د پالیسي مشوره واخلي.

له بلې خوا، افغانستان هم اړتیا لري چې خپلې سیمه ییزې او کورنۍ پالیسي بیاکتنه وکړي. د TTP، BLA، او ISKP په څیر ترهگرو سازمانونو ته د خوندي پټځایونو او پټځایونو ورکول به یوازې د سیمې له هیوادونو سره د دوی اړیکې خرابې کړي، د دوی اقتصادي بحران او ډیپلوماتیک انزوا به نور هم خراب کړي. د طالبانو لنډمهاله حکومت باید د هغو ترهگرو سازمانونو پر وړاندې اقدام وکړي چې د افغانستان له خاورې څخه په گاونډیو هیوادونو کې د ترهگرۍ د ترسره کولو لپاره کار اخلي. د افغان طالبانو حکومت باید د یو مشروع او مسؤل دولت په توګه عمل وکړي. دوی باید د گاونډیو هیوادونو اندېښنې جدي ونیسي. که نه نو، سیمه ییزه سوله او ثبات به یو لري خوب پاتې شي، او افغانستان به د نړیوال مشروعیت تر لاسه کولو سره لاس او ګریوان وي.

* - عباس حشمتی - د سیمه ایزو او نړیوالو جیوپولیتیک مسلو لپاره یو سیاسي مبصر او څیړونکی دی. هغه اوس مهال د یو خپلواک څیړونکي او ژورنالیست په توګه کار کوي

** - په روسیه کې منع شوی

منبع:

[/https://journal-neo.su/2025/03/30/rethinking-pakistans-afghan-policy](https://journal-neo.su/2025/03/30/rethinking-pakistans-afghan-policy)

March 30, 2025 [Abbas Hashemite](#).